

УДК 330.322

Н.А. Протопопова

Класичний приватний університет, Запоріжжя

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з пріоритетних завдань будь-якого підприємства є його економічна безпека. Ключовим моментом будь-якої системи безпеки є механізм її забезпечення, який є сукупністю складових, а саме: правові норми, певні законодавчі рамки, методи, засоби, певні мотиви і так далі, які забезпечують головну мету – досягти найвищий рівень економічної безпеки. Оскільки план шляхів досягнення економічної безпеки є одним з найбільш важливих пріоритетів будь-якої організації, необхідно створювати чітку структуру дій, переглядати всі можливі умови підприємства.

Ряд авторів відзначають в своїх роботах і дослідженнях, що єдності поглядів, на проблеми економічної безпеки промислових підприємств, не існує. Проте, на наш погляд, при сучасному рівні дослідженості проблеми, вироблення загальних принципів (моделі) організації забезпечення економічної безпеки промислових підприємств не лише можлива, але і об'єктивно необхідна. Це обумовлено тим, що сприятливий стан економічної безпеки окремих промислових підприємств, в першу чергу найбільших, є фінансовим фундаментом економічної безпеки промисловості регіону в цілому.

Забезпечення економічної безпеки промислових підприємств необхідно розглядати як процес прогнозування і запобігання ущербів від негативних дій на їх економічну безпеку по різних аспектах фінансово-господарської діяльності. Ефективний результат роботи промислових підприємств по забезпеченню прибутковості і стійкості бізнесу, можливо досягнути саме за рахунок прогнозування і своєчасного запобігання ущербів, що як очевидно представляють загрозу економічній безпеці, так і потенційно вірогідних.

Формування механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства – справа досить складна. Найважливішим його складовим елементом виступає необхідність визначення потреб в забезпеченні економічної безпеки. Потреби забезпечення економічної безпеки формуються під впливом цілого ряду чинників: об'єктивних і суб'єктив-

них, внутрішніх і зовнішніх, прогнозованих і непередбачуваних.

Забезпечення економічної безпеки промислових підприємств не дозволяє, за своєю суттю, зводити дану роботу лише до організації і проведення окремих заходів, а повинно бути безперервним, цілеспрямованим процесом, який вимагає:

- постійного прогнозування можливих погроз;
- обґрунтування і реалізації ефективних форм і методів створення, вдосконалення і розвитку системи економічної безпеки підприємств;
- безперервного контролю і управління системою;

- комплексного, ефективного використання наявних засобів захисту всіх елементів виробничо-господарської системи відповідно вимогам рівня професійної підготовки персоналу промислових підприємств;

- об'єднання в єдиний, цілісний механізм методів і засобів, які в сукупності в змозі забезпечити безпеку, зберегти і ефективно використовувати фінансові, матеріальні і інформаційні ресурси.

Забезпечення економічної безпеки підприємства є найважливішим завданням стратегічного планування. Воно полягає в тому, щоб забезпечити таку взаємодію із зовнішнім середовищем, яка дозволяла б підтримувати її потенціал на рівні, необхідному для нормального функціонування і розвитку підприємства. Тому в структурі стратегічного планування має бути закладений механізм забезпечення економічної безпеки, який має наступні особливості:

- 1) стан захищеності повинен носити динамічний характер;

- 2) повинні враховуватися погрози, що виникають зсередини підприємства, які не менш небезпечні, ніж ззовні;

- 3) механізм економічної безпеки повинен на правовій основі взаємодіяти з державною системою забезпечення безпеки.

Підсумком роботи механізму має бути налагоджений процес надходження ресурсів, ринкової інформації, мінімізація витрат і вихід продукції висо-

кої якості, підвищення рівня спеціалізації працівників і виробництва в цілому, використання передових охоронних систем і засобів забезпечення безпеки. Тобто весь механізм системи економічної безпеки направлений на безперервний, налагоджений повний процес діяльності підприємства.

Ключовим питанням забезпечення економічної безпеки промислового підприємства є, перш за все, захист власності. Кажучи про необхідність формування цивілізованих ринкових стосунків, слід зазначити, що прозорий і відкритий ринок не з'явиться сам по собі, для його побудови треба створювати механізми. Ці механізми, з одного боку повинні дозволяти знімати бюрократичні бар'єри, а з іншою дозволяти вирішувати проблеми корупції. Основою корупції є "зімкнення" влади і бізнесу. Як відомо, боротьба з корупцією вимагає, перш за все, вдосконалення правових, економічних, організаційних механізмів функціонування органів виконавчої влади для запобігання і усунення причин і умов, сприяючих виникненню і поширенню корупції.

Тактика забезпечення безпеки підприємства передбачає вживання конкретних процедур і виконання конкретних дій в цілях забезпечення його економічної безпеки. Йдеться про такі процедури і дії як: розширення юридичної служби підприємства;

вживання додаткових заходів по збереженню комерційної таємниці; створення підрозділу комп'ютерної безпеки; пред'явлення претензій контрагентів-порушників; звернення з позовом в судові органи; звернення в правоохоронні органи і тому подібне.

Таким чином, економічна безпека промислових підприємств може і має бути забезпечена при комплексному використанні всього арсеналу засобів захисту у всіх структурних елементах виробничої системи і на всіх етапах її діяльності. Найбільший ефект досягається тоді, коли всі засоби, методи і заходи об'єднуються в єдиний цілісний механізм – систему захисту економічних інтересів.

Список літератури

1. Козаченко Г.В. *Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія* / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 203 с.
2. Подлужна Н. *Управління економічною безпекою як засіб підвищення ефективності промислового виробництва* / Н. Подлужна // *Економіческие проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины: сб. научн. тр. НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти.* – Донецк, 2000. – Т. 2. – С.43-54.